

Пятніца, 27 лютага 1998 г.

№ 19

Кошт свабодны

СВАБОДА

Забаронена 24 лістапада 1997 г.

Суд над Лабковічам і Шыдлоўскім ператварыўся ў шоу

Так лічыць Міжнародны Хельсінскі камітэт па правах чалавека

Міжнародны Хельсінскі камітэт па правах чалавека (Human Rights Watch) выступіў з пратэстам супраць судзілішча над Аляксеем Шыдлоўскім і Вадзімам Лабковічам. Міжнародная праваабарончая арганізацыя лічыць, што суд ператварыўся ў звычайнае шоу, а вынесены прыгавор — насмешка над правасуддзем. Як адзначаеца ў заяве, «галоўная мэта гэтага шоу — забараніць беларускай моладзі выказваць свой пратэст існуючаму рэжыму. У большасці краінай, нават там, дзе толькі дэкларуеца вяршэнства закона, саме большае, чым могуць пакараць такіх юнакоў, — гэта папярэдзіць іх альбо накласці штраф».

«Беларусь усёй балей і болей нагадвае Савецкі Саюз у ягоных найгоршых прагледненнях, у тым ліку і ў тым, што датычыцца рэпресіяў. Суд над Лабковічам і Шыдлоўскім яскрава даказае гэта», — гаворыцца ў заяве Human Rights Watch.

Расцілаў ПЕРМЯКОЎ

Талкачова вярнулі. На чарзе Пашкевіч

Патэлефанаваўшы ўчора ў прэс-службу адміністрацыі прэзідэнта, мы нечакана даведаліся, што Валерый Талкачоў «тут ужо не працуе».

Прэзідэнцік прэс-сакратар вярнуўся «туды, адкуль прыйшоў» — у Мінскі педагагічны ўніверсітэт. В. Талкачоў трапіў на прэзідэнцкую службу з пасады дацэнта, а вярнуўся ва ўніверсітэт праектарам па вучэбнай работе і замежных сувязях.

Чарговы кадравыя перастаноўкі ў прэзідэнцкай адміністрацыі, мяркуючы па ўсім, толькі пачынаюцца. Відавочна, што з Карла Маркса, 38 будуць «выстаўленыя» яшчэ некалькі чыноўнікаў. Наступным кандыдатам на перамяшчэнне называюць «удачлівага» Івана Пашкевіча, які займае пасаду намесніка кіраўніка адміністрацыі. Іван Пашкевіч спаўна адыграў сваю ролю ў «справе Шарамета» і цяпер ён практична не патрэбны. Кажуць, што хістаецца крэслы і пад кіраўніком адміністрацыі прэзідэнта Міхailam Mясніковічам. У кадравай управе адміністрацыі пакуль не называюць прэтэндэнтаў на перамяшчэнне. Мяркуючы па лёссе В. Талкачова, усе чыноўнікі будуць добра ўладкаваныя.

Алесь ДАШЧЫНСКІ

Антановіч Вандалізм казаў праўду

Не так даўно міністр замежных справаў Беларусі Іван Антановіч казаў, што некалькі єўрапейскіх краінай прайяўляюць зацікаўленасць у далучэнні да Саюза Расіі і Беларусі. Першы сігнал ёсць.

Як паведамляе Інтэрфакс, так званы Саюз абаронцаў Прыднястроўя звярнуўся да Аляксандра Лукашэнкі і Барыса Ельцына з просьбай аб уваходжанні ў Саюз. У дакументе сцвярджаецца, што толькі ўступленне Прыднястроўя ў гэтую арганізацыю можа быць гарантам бяспекі і адзінным прымальнім варыянтам урэгулювання прыднястроўскага канфлікту.

Дзеячы незаконна абвешчанай Прыднястроўскай рэспублікі працягваюць перамовы з Кішынёвам на контынэнтальным афіцынага статусу Прыднястроўскага рэгіёна, але яўна не намераны вырашаць канфлікт цы вілізаваным шляхам.

М.Н.

у цэнтры Мінска

Акт вандалізму быў учынены на гэтым тыдні на Вайсковых могілках у Мінску

Невядомыя злачынцы апаганілі 49 пахаванняў савецкіх воінаў часоў Другой сусветнай вайны і цывільных грамадзян. Па словах работнікаў гарадской камунікацыйнай службы, якія даглядаюць могілкі, раніцай пасля святкавання Дня Узброеных Сіл яны налічылі 12 вырваных з зямлі крыжоў і перавернутых надмагільных плітаў, а наступнай ноччу было разбурана яшчэ 37 помнікаў. Супрацоўнікі Савецкага раіондзела міліцыі лічаць, што злачынства здзейнілі хутчэй за ўсё падлеткі-хуліганы і ніякага палітычнага падтэксту ў гэтым спрабе няма. Будзем спадзявацца, што распачатае следства выявіць сапраўдных злачынцаў.

Альгерд НЕВЯРОЙСКІ

Ці пашанцуе гэтamu хлопчыку?

У Бабруйску маладая жанчына, заражаная вірусам СНІДу, нарадзіла дзіця.

Пакуль яшчэ дакладна невядома, ці перадалася інфекцыя нованароджанаму. Медыкі назіраюць за хлопчыкам. Першыя аналізы на ВІЧ-інфекцыю далі адмоўную вынікі, але ўсё роўна ёсць высокая рызыка таго, што віrus перадаўся сыну ад маці. Існуе таксама небяспека заражэння праз грудное малако.

Бабруйск у Магілёўскай вобласці — самы небяспечны горад у плане СНІДу. Тут зафіксавана 27 выпадкаў ВІЧ-інфекцыі. Прычым толькі 5 чалавек заразіліся полавым шляхам, астатнія — праз брудныя шпрыцы пры ін'екцыі наркотыкаў.

Сымон ГЛАЗШТЕЙН

Назіральная група АБСЕ прыступае да працы ў Беларусі

АБСЕ: з чаго пачаць?

Сёння ў Мінску адбудзеца афіцыйнае адкрыццё прадстаўніцтва Арганізацыі па бяспечы і спрацоўніцтву ў Еўропе.

З гэтай нагоды ў сталіцы Беларусі прыбывае дзеючыя старшыня АБСЕ, міністр замежных справаў Польшчы Браніслаў Герэмэк. Старшыню супрадаваюць Генеральному сакратару АБСЕ Жан-карло Арагона, а таксама шэраг іншых высокапастаўленых асобаў. На цырымонію адкрыцця цэнтра АБСЕ запрошаны прадстаўнікі ўладаў і апазіцыі, грамадскія дзеячы і журналісты.

Падчас аднадзённага знаходжання ў Мінску Браніслаў Герэмэк сустрэнецца з прэм'ер-міністрам Сяргеем Лінгам, міністрам замежных справаў Іванам Антонавічам і, магчыма, з прэзідэнтам Аляксандрам Лукашэнкам.

Напярэдадні візіту ў Мінск спадар Герэмэк заяўві журнalistam: «Мы павінны быць адкрытымі ў дачыненні да Беларусі, не пагаджаца на яе самаізоляцыю. Разам з тым мы не можам забывацца на асноўныя прынцыпы: права апазіцыі на дзеянасці, свабода слова, свабода СMI — гэта важны элемент міжнароднага ладу», — падкрэсліў Герэмэк.

Алесь ДАШЧЫНСКІ

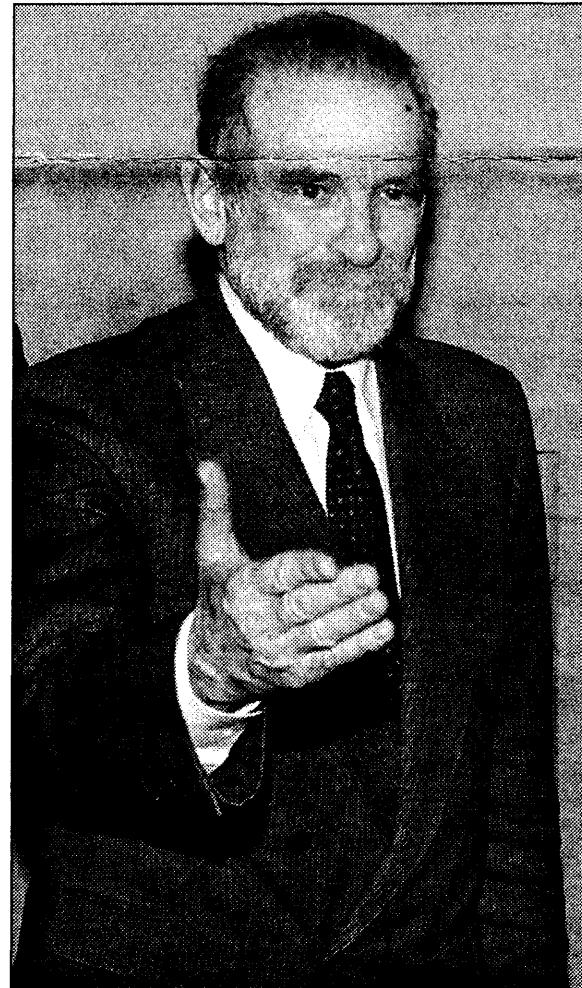
Беларускі Народны Фронт звярнуўся да старшыні АБСЕ Браніслава Герэмэка з просьбай запатрабаваць ад беларускіх уладаў вызвалення ўсіх палітвізняў.

На думку БНФ, «прадстаўніцтва АБСЕ павінна абудзіць сваю далейшую прысутнасць у Беларусі і любяя контакты з беларускім кіраўніцтвам безумоўным і неадкладным вызваленнем усіх палітычных візняў». Гэта найперш 19-гадовы Аляксей Шыдлоўскі, засуджаны на пайтарагадовае зняволенне за надпісы на сценах, і 21-гадовы Вадзім Кабанчук, які ўжо паўгода знаходзіцца ў турме за ўдзел у дэмакратычных прайсцяў — гаворыцца ўзвароце да старшыні АБСЕ.

Акрамя таго, Народны Фронт лічыць, што прадстаўніцтва аднадзённага знаходжання ў Мінску Браніслава Герэмэка сустрэнецца з прэм'ер-міністрам Сяргеем Лінгам, міністрам замежных справаў Іванам Антонавічам і, магчыма, з прэзідэнтам Аляксандрам Лукашэнкам.

Алесь ДАШЧЫНСКІ

Браніслаў Герэмэк з першым візітам у Беларусь

Браніслаў Герэмэк (на здымку) — міністр замежных справаў Польшчы. З 1 студзеня 1998 г. — дзеючы старшыня АБСЕ.

Нарадзіўся 6 сакавіка 1932 г. у Варшаве, скончыў гістарычны факультэт Варшавскага ўніверсітэта. У сярэдзіне 60-х атрымаў 3-гадовую навуковую стыпендыю ў Ecole Pratique des Hautes Etudes (Парыж), у сярэдзіне 70-х — 2-гадовую стыпендыю ў ЗША. У 1960 г. абараніў дысертацыю і атрымаў ступень доктара науک, з 1989 г. прафесар. У 1955—1960 і 1965—1980 гг. працаўваў у якасці навуковага супрацоўніка ў Інстытуце гісторыі ПАН, у 1962—1965 выкладаў у Сарбоне (Парыж). На практыку 15 гадоў кіраваў навуковай лабараторыяй культуры Сярэднявечча, у 1985 г. быў звольнены па палітычных матывах; у далейшым быў рэпрэсіраваны (арышты, вобыскі, адмовы ў выездзе за мяжу). З першых дзён зараджэння «Салідарнасці» і на практыку многіх гадоў быў экспертом і дарадцам незалежнага прафсаюза, стаяў на чале групы дарадцаў лідэра прафсаюза Леха Валенсы. Удзельнік Круглага стала (1989 г.). Абіраўся дэпутатам Сейма РП 1-й, 2-й і 3-й кадэнцыі. На практыку дзвюх кадэнцыяў Сейма ўзначальваў парламентскую камісію замежных справаў (1991—1993 і 1993—1997). З'яўляецца членам польскага і французскага PEN-Клуба.

Сацыялагічнае апытанне Што трывожыць беларусаў

Найбольшую трывогу ў жыхароў нашай краіны выклікаюць нізкі ўзровень жыцця, крыміналізацыя грамадства і наступствы чарнобыльскай катастроfy.

Як паказала апытанне жыхароў нашай краіны, праведзеное Інстытутам сацыялогіі Акадэміі наукаў, найбольшую трывогу выклікае нізкі ўзровень жыцця і зневаженне ўзровеню рэальнаў заработнай платы (78,9% апытаных). Колькасць людзей, у якіх матэрыяльнае становішча не выклікае заклапочанасці, склала толькі 3,4%!

Другое месца сярод фактараў, якія выклікаюць трывогу ў людзей Беларусі, займае рост злачыннасці (74,5%). Прычым крыміналізацыя грамадства непакоіць у аднолькавай ступені як «багатых», так і «бедных». Наступствамі аварыі на Чарнобыльскай АЭС сур'ёзна заклапочаныя 74,2% рэспандэнтаў, у некаторай ступені — 21,6% і толькі 3% апытаных нікак не хвалююць наступствы чарнобыльскай катастроfy.

БелаПАН

У Старавойтава інсульт

Былы старшыня «Рассвета» Васіль Старавойтав, які ўжо больш за трох месяцаў ўтрывімліваецца ў следчым ізялітары КДБ, перажыў мікраінсульт.

На словах адваката Валерыя Ярчака, Старавойтав траціў прытомнасць, не мог рухацца і гаварыць, ён просіць, каб ягоны стан здароўя абследаваў акадэмік Ігнацій Антонаў.

Адвакат распавёў нам, што В. Старавойтав моліцца па трох гадзін на дзень. Валерый Ярчак мяркуе, што да пачатку сакавіка былога старшыню «Рассвета» выпусціць з камеры, бо «усе следчыя дзеянні скончыліся».

Алесь ДАШЧЫНСКІ

Еўрапейскія дэмакраты — за дэмакратыю ў Беларусі

«Аўтарыгарны рэжым Лукашэнкі дэмакратыўна ігнаруе пазіцыю еўрапейскай супольнасці», — гаворыцца ў заяве, прынятай удзельнікамі міжнароднай канферэнцыі «За дэмакратыю ў Беларусі».

Канферэнцыя праходзіла ў Вільні 21—22 лютага. Яе ладзіў Еўрапейскі дэмакратычны саюз — арганізацыя, якая аб'ядноўвае шэраг ліберальных і кансерватыўных партый єўропы, многія з якіх з'яўляюцца ў сваіх краінах правячымі (напрыклад, у Францыі і Нямеччыне).

Нашую краіну, праблемам якой і была прысвечаная канферэнцыя, прадстаўляла Аб'яднаная грамадзянская партыя (16 дэлегатаў). Яны падрабязна распавялі пра палітычную і эканамічную ситуацыю ў Беларусі, пра масавыя парушэнні правоў чалавека, палітычнай рэпресіі, арышты і штрафы. Генеральны сакратар Еўрапейскага дэмакратычнага саюза Алексіс Вітанькі паведаміў, што ў сакавіку—красавіку гэтага года ў ЕДС будзе створаны спецыяльны сектар па аналізе ситуацыі ў Беларусі.

У выніковай заяве, якую падпісалі прадстаўнікі ўсіх партый, што ўзялі ўдзел у канферэнцыі, выказана «сур'ёзная заклапочанасць» ситуацыі ў Рэспубліцы Беларусь. У заяве назначаецца, што «парушэнні правоў чалавека ў Беларусі набылі масавы характар» і што «рэжым Лукашэнкі ідзе на самаізоляцыю ў Еўропе».

Удзельнікі канферэнцыі выказалі салідарнасць «з дэпутатамі Вярховага Савета Б. Кудзінавым і А. Клімавым, а таксама з маладымі людьмі В. Лабковічам, А. Шыдлоўскім і В. Кабанчуком, якія сталі ахвярамі палітычнага пераследу з боку рэжыму ў Беларусі».

Вадзім КАЗНАЧЭЎ

Шарамета — у лаўрэаты

Кірауніцтва ОРТ вылучыла кандыдатуру Паўла Шарамета на атрыманне штогодовай расійскай тэлевізійнай прэмii «ТЭФІ» ў намінацыі «Лепшы рэпэрцёр года».

Журы, якое ўзначальвае вядомы расійскі тэлежурналіст Уладзімір Познер, ужо прыступіла да прагляду калія дзесяці тысячай відэкасет з матэрыяламі, прадстаўленымі на конкурс шэрагам тэлекампаніяў. Звычайна прэмія «ТЭФІ» прысуджаецца большым чым па 10 намінацыях і з'яўляецца ў Расіі вышэйшай прафесійнай узнагародай для тэлежурналістаў.

Як нам паведаміў Павел Шарамет, для яго самога вылучэнне яго на кандыдатуру на атрыманне прэміі было прыемнай нечаканасцю. Павел разумеет, што яму давядзенца супернічаць з лепшымі тэлерэпэрцёрамі Расіі, аднак ён спадзяеца перамагчы і стаць першым прадстаўніком ОРТ — лаўрэатам «ТЭФІ» ў гэтай намінацыі. Раней лепшымі рэпэрцёрамі неаднаразова прызначаліся журналісты НТВ.

Альгерд НЕВЯРОЎСКІ

Заробкі

Самымі высокааплатнымі ў 1997 годзе былі работнікі прадпрыемстваў трубаправоднага транспарту (іх заробак у 1997 годзе складаў 5,44 мільёна рублёў у месяц), а таксама банкаў, міжгаліновых органаў гаспадарчага кіравання і мытнія — у гэтых галінах заробкі ўдваяюць і больш разоў перавышалі сярэднія па краіне. У падтара-два разы менш, чым сярэднестатыстычны працаўнік, атрымлівалі работнікі сельскай гаспадаркі, культуры і мастацтва, сацыяльнага забеспячэння.

Даўгі

За першы месяц 1998 года агульная сума запазычанасці па заработнай плаце дасягнула 953,6 мільярда рублёў, павялічыўшыся з пачатку года на 748,6 мільярда. 65% гэтага доўгу прыпадае на калгасы і саўгасы.

Пенсii

Сярэдні памер пенсіі у студзені 1998 склаў 1 млн. 238 тыс. рублёў — гэта толькі 65% ад велічыні мінімальнага спажывецкага бюджету пенсіяна, разлічанага афіцыйнымі органамі.

БелаПАН

Нас не купіць!

У кіёсках наша газета раскупляеца імгненна.
Падпішыся — і будзеш мець НАВІНЫ.

«Злосны хуліган» Лабковіч

— Вадзім, ці спадзяваўся ты выйсці на волю? І ўвогуле, як ты ацэнваеш вынесены табе і Аляксею Шыдлоўскаму прысуд?

— Была мара пра волю, але ўпэўненасці не было. Разумеў, што ў мене ёсьць шанц — усё ж я непаўналетні, калі б мене пасадзілі, гэта была бы незмывальная пляма на твары рэжыму. Але на сумленні гэтага рэжыму ўжо столькі грахой, паламаных лёсаў, што лёс яшчэ аднаго чалавека для іх нішто. Тому са мной магло быць тое ж, што з Аляксеем. Вельмі балюча, што яго няма цяпер побач. Вынесены яму прысуд — гэта вялікая несправядлівасць. Мы будзем змагацца за яго вызваленне.

— Табе самому дагэтуль пагражае турма. Каб цябе пасадзіць, дастаткова нават таго, што ты пярайдзеш вуліцу ў навызначаным месцы.

— Не думаю пра гэта цяпер. Я рады, што бачу маці, браціка Валерку, бабулю, што побач сябры, проста ветлывыя твары, а не твары ахоўнікай.

— Няўжо яны такія непрыемныя?

— За 6 месяцаў я пабываў у трох ізялатарах — Стайбцоўскім, Жодзінскім і на Валадарцы ў Мінску. З большага ахоўнікі ставіліся да мене нармальна, але ж вы павінны разумець, што нармальна — гэта па мерках ізялатора. Калі вам на вуліцы загадаць раптам: «Маўчы! Руки за спіну!» — як вы да гэтага пастаўіцеся? А ў турме такое абыходжанне — узор ветлівасці. Што аб'ядноўвала маіх турэмшчыкаў — гэта абыходжанне.

У аўторак 16-гадовы мінскі школьнік Вадзім Лабковіч быў выпушчаны з-пад варты з прысудам 1,5 года ўмоўнага зняволення з выпрабавальным тэрмінам 2 гады за злоснае хулігансці. Гэтак суд пакараў Вадзіма за ўдзел у распісанні Стоўбцаў антыпраэзідэнцкім лозунгам, замену дзяржаўнага сцяга на бел-чырвона-белы і размалёванне помнікаў Леніну і Дзяржынскаму. Сваё першае ў жыцці інтэр'ю Вадзім ЛАБКОВІЧ даў нашай газете.

Сябры падхапілі Вадзіма Лабковіча на руки адразу, як ён выйшаў з суда. Фота С. Чырыка (Беларуская маладёжная).

салютнае неразуменне, за што мене арыштавалі. Яны рагаталі, калі дазваніліся пра змест некаторых надпісаў, што мы пакінулі ў Стоўбцах.

— Пры тваёй упартасці ў турме ты праста павінен быў нараўца на непрыемнасці.

— Мне дапамагала тое, што я «палітычны», ды яшчэ непаўналетні. А вось Аляксей Шыдлоўскага ў Жодзінскім СІЗО збівалі. Ён зяйўляў пра гэта і падчас следства, і на судзе, але суддзя Лаўроў чамусці ніяк не адразгаваў. А то, як збіваюць вязняў, я чую ад сукамернікай і нават сам назіраў. Падлеткай выводзяць у калідор і б'юць рамянямі, дарос-

лых — дубінкамі і кулакамі. Чапляюцца да начага і б'юць. А хто іх пракантароеў?

— А да цябе чапляліся?

— Было адзін раз. У мене пад матрасам зняхшася звеставальная ручка ад кружкі. Дагэтуль не ведаю, хто з сукамернікай ён падкінуў. Пакаралі мене — пазбавілі перадачы, а малі і ў карцэр адправіць. Але ў турме застацца без харчу — рэч непрыемная.

— Дрэнна кармілі?

— Вада з бульбай ці нейкая незразумелая каша. А ў Жодзінскім СІЗО дык яшчэ і хлеб вельмі дрэнны.

— Ты, кажуць, захварэў?

— Сэрца стала ныць пастаян-

на. Страунік баліць.

— Няўжо ніяк не лячылі?

— Якое турмнае лячэнне?! Доктар дае табе дзве паловы адной таблеткі: гэта палова ад галавы, гэта — ад страуніка. Глядзі, не пераблытай...

— Бачу, ты шмат уражання атрымаў. А з кім давяло-ся сядзець?

— Новых знаёмых хапіла. Толькі ў Жодзінскім СІЗО я змяніў восем камераў. Там метода такая, усе «вандруюць». Сядзей у асноўным з непаўналетнімі злодзеямі. Мяне цікавіла, чаму яны сталі красці. Высветлілася, што большасць крадзе не па прыродных схильнасцях, а таму што жыць неяк трэба. Многія трапілі ў турму з-за гарэлкі, ужо без яе не могуць. Яшчэ нармальныя хлопцы, нават добрыя, а ўжо быццам атручаныя. Не пазайдздрошыцім.

— Ты разважаеш, як чалавек з багатым жыццёвым відэем. Гэта для цябе натуральна?

— Не зусім, канешне. Мне, праўда, даволі рана прыйшлося па-сапраўднаму дапамагаць маці, глядзець за малодшым братам. Але, відаць, гэта не галоўнае. Час напэўна такі.

— Якія твае бліжэйшыя планы?

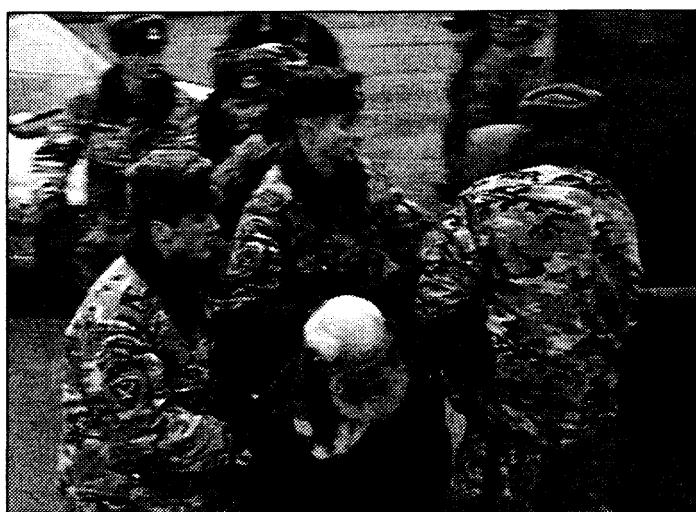
— Пасрабую дагнаць праграму 11-га класа і скончыць школу разам з аднакласнікамі. А яшчэ трэба нешта рабіць, каб дапамагчы Аляксею. Гэта ж была мая ініцыятыва размалываць Стоўбцы, таму я адчуваю сябе вінаватым і не супакуюся.

Гутарыў

Алег ГРУЗДЗІЛОВІЧ

Шчукін паяляша свой рэкорд

Паяланне на дэпутата Шчукіна, відаць, стала для сталічнай міліцыі стратэгічнай задачай

Валерый Шчукін міліцыянты сілай засцягнулі ў машыну, скліпішы яго калія будынка Мінскага абласнога суда.

Фота С. Чырыка (Беларуская маладёжная).

Шчукіну інкримінуета і «супраціўленне супрацоўнікам міліцыі».

Апошнія, дарэчы, дэпутат не адмалуе — па яго слоўах, ён сапраўды супраціўляўся, «таму што ніякіх падставай для затрымання не было, бо не было ніякага сходу — і наогул дэкрэтам Лукашэнкі і рашэннем «палаты» я не падпарилаўся, паколькі яны незадовілі мою схаджунасць».

Вадзім КАЗНАЧЭЎ

За падтрымку б'юць і штрафуюць

Схоплены ў сераду калія будынка Мінскага абласнога суда, дзе праходзіў працэс над Лабковічам і Шыдлоўскім, сябры Маладога Фронту атрымалі штрафы ў некалькі мільёнаў рублёў.

21-гадовая студэнта Беларускага аграрна-тэхнічнага ўніверсітэта Вадзіма Канапацкага суддзя Мінскага райсуда Церашкова вырашила пакараць 5 мільёнамі рублёў толькі за тое, што, па словам двух сведкаў-міліцыянтаў, Вадзім прайшоўся па галаве рукамі. Маладафронтавец Віталь Алесіенак аштрафаваны на пайтара мільёна.

Загадчыку канцылярыі ўпраўы БНФ 50-гадоваму Уладзіміру Юху, які спрабаваў заступіцца за хлопца з бітбы амонаўцамі, уручана судовая павестка на 4 сакавік. Дарэчы, сп.Юху атрымаў у прокуратуры Ленінскага раёна сталіцы накіраванне на судмедэкспертны, і лекары ўжо зафіксавалі шматлікія цялесныя пашкоджанні, якія нанеслі яму раз'юшаныя «ахоўнікі парадку». Юх мае намер дамагчыся ўзбуджэння крымінальнай справы супраць гэтых міліцыянтаў.

Альгерд НЕВЯРОЎСКІ

Ліст чытача

Шаноўнай рэдакцыя! Летасць я быў сведкам, як у Мінску замазвалі лозунгі «Жыве незалежная Беларусь!» на вуліцы Арлоўскага. На той агароджы будынчай пляцоўкі засталіся брудныя плямы. Такія ж плямы можна назіраць і ў іншых месцах Мінска, дык не толькі сталіцы. Пад імі — замазаная любоў да Беларусі.

ДАГЕРРОТИП

Семен БУКЧИН

Где место белорусского правителя, раз уж он собственной персоной прибыл на Олимпиаду в Японию? Правильно: у бортика хоккейной площадки. Именно там, в спортивной шапочке, с шарфиком — ну чистый болельщик! Он должен непосредственно руководить полетом шайбы к вражеским воротам. Это другие президенты отсиживаются дома, а если и завернут на Олимпиаду, то как бы по пути, на пару часов изменив маршрут официального государственного визита.

А наш правитель, как известно, человек прямой и простой. Нет государственного визита, не приглашали к себе японцы? Ну и что? Даром что ли сделал Он себя председателем Национального олимпийского комитета? Самолет опять же свой! Денег, долларов этих самых, — как грязи. Так отчего бы и не захватить с собой десяток-другой верных людей, да и не пожить почти полмесяца в шикарных апартаментах в Нагано, не попытаться поруководить спортом, так сказать, в мировых масштабах? К следующей Олимпиаде такая халюва может и не выпаст... Поэтому надо пользоваться случаем. Это, с одной стороны. Хотя есть и планы более масштабные...

Отчет об этой славной командировке у него, Главного Олимпийца страны, никто, разумеется, не посмеет потребовать. Тем более, кому же неизвестно, что ездил Он не развлекаться, а работать. Изучать передовой спортивный опыт

Человек у бортика

Олимпиада принесла меньше медалей и радости, чем рассчитывал президент НОК. Теперь каждый должен получить свое: избранные — прянник, а большинство — кнутом, кнутом...

Японии. После чего, естественно, внедрять у себя будет. Поэтому что спорт — это самое главное в нашей жизни! Мы и вымываем, как народ, потому что мало спортом занимаемся. И вообще, спортсмены — это самые лучшие люди! В экономике. В дипломатии. В любой сфере! Спортсмену, ему ведь что важно? Хорошую установку дать! Дал правильную установку, и вот он уже пишет по лыжне, ни о чем другом не раздумывая. Спортсмен — человек приказа. Нерассуждающий. Поэтому Он так любит их.

В Нагано Главный Олимпиец Беларусь приобрел действи-

тельно бесценный опыт. Во-первых, Он лично убедился, как всесильна спортивная мафия. Это ведь она организовала плохую погоду для наших биатлонистов, заставив их все-таки бежать и стрелять. А когда увидела, что Его человеку светит золото, взяла да и прекратила соревнования. Ну скажите, в самом деле, разве они могут дать золото спортсмену, выступающему от имени Главного Интегратора белорусско-российского Союза? Да ни за что на свете!

А с другой стороны, враг явно покрался в Его олимпийскую команду. Всего две бронзовые медали! Разве за этим он летел

в Японию? А какие костюмы пошили для олимпийцев? Сколько деньщиков вбухали на их подготовку! Наконец, Его личный приезд — это ведь не хиханьки-хиханьки! Это обязывало, черт побери!

Конечно, доказать, что только две бронзовые медали — это результат совместного заговора Пазыняка, Богдановича и Карпенко, — сложно. Но вот я лично думаю, что арестовать парочку-другую тренеров будет полезно. Народ как-то уже привык к арестам оппозиционеров, банков, журналистов, предпринимателей... Аресты в спортивной среде должны всем показать,

что ни одна сфера жизни не остается без Его внимания. Собственно, Он еще в Нагано пообещал разобраться дома с кем надо... И теперь остается только выполнить обещание. Люди, которые поедут на следующую Олимпиаду, должны знать — либо медаль, либо наказание. Третьего не дано.

Сталин после проигрыша ЦСКА, кажется, в Югославии расформировал «команду лейтенантов». И что же после этого? Наш футбол только выиграл, стал еще лучше! Конечно, Сталину было обидно, что проиграли его врагу Тито. Наш Главный Олимпиец, безусловно, не враг императору Хирохито. Но авторитет-то главы государства нужно поддерживать! Ведь что сказано в Олимпийской Хартии? Что олимпийские соревнования — это не борьба стран и народов, а соперничество личностей. И вот Его личность оказалась в проигрыше. Кто-то должен ведь за это ответить!

Конечно, кто-то из недоброжелателей может сказать, что первейшую ответственность должен нести председатель Национального Олимпийского комитета. Выходит, Он должен сам себя наказать? Снять с должности, что ли?

Ну это уж дудки! Парочку-другую тренеров под суд — это не плохо, конечно, но хидковато... Нужен большой показательный процесс! Обязательно с участием оппозиции! Одна чистая сфера у нас оставалась — спорт, и туда

уже грязные руки этих соросовских прихлебателей добрались!

«Всех — на рудники!» — эту крылатую фразу наш Главный Олимпиец произнес уже во Владивостоке, заслужив, как сообщает «Комсомольская правда», благодарные аплодисменты тамошнего губернатора. Полагаю, что этот призыв следует толковать в максимально расширенном смысле. На этих самых рудниках и разным «дерымократам», и плохим спортсменам, и тренерам место найдется.

Вообще в Приморье «человек у бортика», что называется, вошел в раж и его понесло. В «городе нашенском», на берегу бухты Золотой Рог, этого восточно-гого рубежа империи, сердце забилось сильнее, голова закружила, Он представил себя уже властителем необъятного пространства от Владивостока до Бреста и, соответственно, зазвучало-полилось: «Мы ведь русские люди!», «Наш флот!», «Мы занимаем одну шестую часть суши!»

А когда прибыл на крейсер «Варяг», вероятно, показалось, что это и не «Варяг», а сама «Аврора». И сейчас прозвучит залп... И вот Он под звон колоколов уже въезжает на белом «Линкольне» в Кремль.

А вы еще спрашиваете, зачем в Японию ездил, народные деньги тратил? Это сначала человек в шапочке стоит у бортика, команды хоккеистам подает, тренеров уму-разуму учит. И вот Он уже на палубе «Варяга»! И звучит под аплодисменты: «Мы — русские люди!» А с русскими людьми, да с нашим флотом на одной шестой части суши такие дела завернуть можно...

Власти нуждаются в объективной информации

Так считает профессор-социолог. У самих же властей, судя по их действиям, на сей счет иное мнение

Одной из главных составляющих внутренней политики белорусских властей стал неустанный поиск врагов. Дело депутата А. Климова — последнее тому подтверждение. Однако «врагами народа» становятся отнюдь не только политические противники режима. Общеизвестно негативное отношение властей к предпринимателям, можно сказать, как к классу. Многие независимые аналитики боятся тревогу из-за наступления государства на «третий сектор» (т.е. неправительственные организации, пусть даже лишенные политической направленности). О независимых СМИ и говорить нечего — определения «негосударственная» и «оппозиционная» в отношении прессы давно уже стали синонимами. То есть любая деятельность, не подпадающая под прямую зависимость от государства, а также любая свободная мысль воспринимаются диктатурой как нечто чужое и враждебное.

С профессором Олегом Манаевым беседует наш корреспондент

— Почему ваш научный доклад стал объектом столь пристального внимания государства?

— На мой взгляд, прежде всего именно потому, что он сугубо научный. Многие говорят о том, что независимые СМИ, с одной стороны, находятся в тяжелом положении — а с другой стороны, пользуются определенным влиянием. Но одно дело, если это просто суждения, пусть себе и компетентных людей, а другое — результат научных исследований. Когда люди, структуры, группы, кото-

реде заинтересованы в поддержке независимых mass-media (на Западе, на Востоке или в нашей собственной стране), получают научно обоснованные аргументы — это звучит гораздо убедительнее. Научные исследования очень четко показывают, каким образом осуществляется давление на независимые СМИ, реальную роль независимых mass-media в Беларусь и другие аспекты.

В частности, в моем докладе, содержащем анализ результатов наших многочисленных исследований НИСЭПИ, было показано трудное положение, в котором оказались негосударственные СМИ в нынешней Беларуси. Доказывалось, что, несмотря на это, их влияние на белорусское общество, в отличие от многих государственных институтов, не уменьшается, а, наоборот, увеличивается, а, наоборот, увеличива-

ется. Причем, в отличие от большинства государственных, независимые СМИ формируют у своей аудитории демократическое, рыночное сознание, ориентированное на европейские стандарты жизни, а не на возврат в СССР. В заключительной части доклада предлагались рекомендации для международных организаций, заинтересованных в поддержке независимых СМИ в Беларусь.

Я хочу подчеркнуть, что доклад вовсе не рассыпался «во многих демократических организациях», как было указано в «Знамени юности». В полном виде он был передан только зарубежным коллегам, которые попросили меня его подготовить. На самом деле доклад был попросту выкраден (кем, думаю, догадаться нетрудно) и передан тем, кому поручили раскручивать «дело о заговоре». Доклад в целом написан для того, чтобы вся независимая демократическая пресса Беларусь получила международную поддержку.

— Однако именно за это ваш институт поставили чуть ли не на одну доску с политической оппозицией.

— Наш институт, как и большинство исследовательских центров, никогда не ставил перед собой политических целей. Но еще в советские времена постоянно использовалась сле-

дующая практика: если властям нравились результаты исследований — они мгновенно их использовали, широко публиковали и цитировали. Как только результаты противоречили линии власти — они клались под сунко, а исследователи подвергались гонениям. Ситуация не изменилась и сегодня. Известны факты, что когда результаты исследований НИСЭПИ, с точки зрения властей, были им на руку — они широко цитировались, нас приводили в пример как серьезных и объективных ученых. Сейчас, когда результаты «не в жилу» властям — они развязываются против нас вот такую кампанию. Это типичный подход, который используется по отношению не только к нам, но и к другим исследовательским центрам.

— В этом плане властям с независимыми центрами, конечно, сложнее, чем с государственными. Последним можно просто направить заказать удобные результаты.

— Да. Этот принцип остается таким же, как при коммунистическом режиме. Где же обществу черпать объективную информацию о своем собственном состоянии?

Любые власти, которые хоть немножко думают о будущем, должны быть заинтересованы в информации, которая отра-

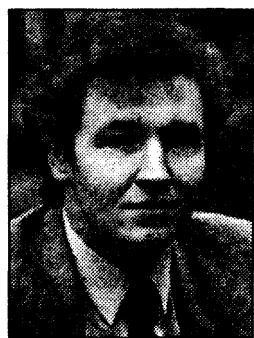

Олег Манаев.

Вадим КАЗНАЧЕЕВ

Фронт за линией фронта

Абревіатура «БНФ» всегда вызывала ненависть у властей и очень часто глубокую неприязнь у других оппозиционных структур. На фоне рыхлых и беспомощных демократических партий Белорусский Народный Фронт выделялся склонностью к конкретным делам, а не только политическим заявлениям. По крайней мере, так обстояли дела до недавнего времени.

БНФ до уровня карликовых партий.

История соперничества Пазыняка и Ходыко уходит корнями в начало девяностых. Но своего пика оно достигло два года назад. После того как Пазыняк оказался за пределами Беларуси, а Ходыко прошел свою знаменитую тюремную голодовку, авторитет последнего вырос достаточно сильно. Сам он, не тушась, заявил летом 1996 года, что если Пазыняк в ближайшее время не вернется, то на его должность будет избран другой человек.

Внутрифронтовская оппозиция получила вполне прогнозируемую поддержку извне. Ходыко, в отличие от Пазыняка, все время соблюдавшего дистанцию даже от демократических партий, быстро навел мосты и с ОГП, и с «левыми». Как следствие, в негосударственных СМИ появились весьма лестные для зампреда БНФ публикации штатных пропагандистов прокоммунистических и либеральных структур, доселе в симпатиях к Фронту не замеченных. Профессора уверенно прочили в новые лидеры БНФ.

Что было дальше, хорошо известно. В белорусских условиях героические отсидки имеют обыкновение переходить в бесславное политическое существование. Нужно было доказывать обоснованность своих претензий на лидерство во Фронте реальными делами. Это как раз Юрию Ходыко и не удалось. Отмечу лишь тот факт, что и сам заместитель Пазыняка в конце концов осознал: первым номером ему не быть. Вылилось это в очень странную тираду, из которой следовало, что любые лидеры — это пережиток тоталитарного прошлого и молодой белорусской демократии они не нужны. Ну да ладно.

Вчистую проиграв Пазыняку на идеином уровне еще до начала вышеупомянутого съезда, Ходыко оружия не сложил и перешел к аппаратной борьбе. Вылилось это в обычные драки, которыми сейчас и поглощено руководство БНФ. Главный козырь группировки Ходыко в том, что на ее стороне выступает Левон Борчевский. К ней также примыкают еще один-два заместителя председателя БНФ (всего их шесть) и два секретаря Управы (из семи). Естественно, такой расклад открывает широкие возможности для самых банальных интриг.

Уж сколько раз было говорено о недопустимости в нынешней ситуации междуусобных разборок. Тщетно. Порождают их, чаще всего, люди, слишком слабые, чтобы бороться с режимом Лукашенко, и потому отыгрывающиеся на собственных соратниках. Реализовывать свои амбиции

Из цикла «Частное мнение гражданина Стариекевича»

они готовы любыми средствами вплоть до потасовок. На одном из заседаний Центральной Рады Молодого Фронта уважаемый профессор буквально вырвал микрофон у Павла Северинца. Слава Богу, до мордобития дело пока не дошло.

Поэтому уже не вызывает удивления, когда Ходыко, характеризуя несимпатичных ему людей, прибегает к стилистике «Советской Белоруссии». Ерничанье по адресу «патриотов от молока матери» в устах заместителя председателя БНФ совершенно неуместно. Равно как и исполнение им на общественных началах функций адвоката Семена Шарецкого.

Но это так, к слову. Главная проблема заключается в том, что постоянное выяснение отношений в руководстве БНФ отнюдь не стимулирует деятельность организации. Вся энергия уходит на борьбу с «внутренними врагами». Разумеется, ни о какой сплоченности и проведении единой линии говорить в таких условиях не приходится.

Только одна иллюстрация к сегодняшней ситуации во Фронте. Как-то Пазыняк, узнав о том, что Свислочская Рада БНФ приняла решение об объединении с другими демократическими организациями своего района, потребо-

пыталась «объединенной оппозиции», она оказалась гораздо менее дееспособной в сравнении, например, с фракцией БНФ в Верховном Совете двенадцатого созыва. Последняя, как известно, насчитывала едва ли десять процентов от общего состава депутатов, но периодически ей удавалось на-вязать остальным свою линию поведения. А парламентское большинство тринадцатого Верховного Совета, соответственно располагавшее куда большими возможностями, за неполный год работы так и не смогло их реализовать.

Причины тому лежат во-общем-то на поверхности. Еще никогда попытки скрестить ежа и ужа положительных результатов не давали. Но идеологии «объединенной оппозиции» испытывают необыкновенное умиление при виде колонн демонстрантов, где соседствуют бело-красно-белые и красно-зеленые флаги. А для простых смертных начали стираться грани между БНФ и ПКБ, а тем паче всеми прочими. Все большее распространение получает мнение: «Да все они... одним миром мазаны». Ореол неудачников распространяется на всех, кто причастен к «объединенной оппозиции». Так что Фронт дорого платил за удовольствие быть представляемым в президиумах рядом с Шарецким и Калякиным.

деятельность с разоблачений преступлений коммунизма. Но пепел Курапат, похоже, уже не стучит в сердца некоторых активистов БНФ.

Что касается союза Фронта с другими демократическими партиями, то и здесь все далеко не однозначно. В теории идея объединения всех антипрезидентских сил может быть и хороша, но на практике это приводит к классической ситуации, описанной Крыловым в басне «Лебедь, рак и щука». Пока все со всеми все согласуют, ни времени, ни сил на конкретные дела уже не остается. Более того, такая оппозиция напоминает захудалый колхоз, члены которого работают не на результат, а за трудодни.

Те оппозиционные структуры, которые с большой натяжкой можно назвать партиями парламентского типа, оказались не приспособленными к деятельности в условиях авторитарного режима и фактически превратились в статистов (не говоря уже о коммунистах и аграриях, которых в большинстве своем и вовсе устраивает роль «обиженных депутатов». Да и в любом случае два десятка партийных функционеров левого толка едва ли можно рассматривать в качестве сколь-нибудь серьезной силы). Ставить им это в упрек не стоит: предназна-

кратить разброда и шатания внутри самого Фронта. В противном случае БНФ очень скоро ждет раскол. И тогда о «жесткой оппозиции» придется забыть на неопределенное время: до тех пор, пока не появится и не наберет силу новая организация такого же типа.

Положить конец «верхушечному» кризису во Фронте сегодня способен только один человек: Зенон Пазыняк. Лидер БНФ — фигура крайне неоднозначная. С одной стороны, его резкость и радикализм порой бьют через край со всеми вытекающими отсюда последствиями. С другой — Пазыняку как никому другому присущее очень точное понимание политической ситуации и проблем, стоящих перед нашим государством.

Несгибаемость Пазыняка часто идет ему во вред, даже когда он прав. Тезисы его знаменитой статьи «О русском империализме...» оказались неприемлемыми для многих. И хотя последующие события подтвердили справедливость сказанного Пазыняком, популярности ему это не добавило. Правда оказалась слишком жесткой. И таких парадоксов в политической карьере Пазыняка немало.

Можно долго рассуждать на тему достоинств и недостатков руководителя Фронта. Но как говорит известный футбольный тренер Валерий Лобановский, «после игры прежде всего нужно смотреть счет на табло, а уж потом рассуждать о чем угодно». С этой точки зрения Пазыняк, как и все остальные оппозиционеры, сегодня в явном минусе.

Понимает это, на мой взгляд, и он сам. Поэтому и стремится, проанализировав предыдущую деятельность, выработать новую стратегию, которая привела бы к успеху. Этим обусловлено длительное нахождение Пазыняка за границей: задача перед ним стоит крайне непростая. Проще всего последовать советам вернуться и сесть в тюрьму во имя идеи. Но весьма сомнительно, что такой путь окажется достаточно эффективным в нынешних условиях. Впрочем, реально влиять на белорусские дела из-за кордона также крайне проблематично. Ситуация, близкая к патовой.

Сумеет ли Пазыняк найти единственно верный выход из нее, покажет время. Гарантый положительного ответа на этот вопрос никто дать не может. Но из всех оппозиционных политиков именно лидер БНФ обладает наибольшим потенциалом. Другой фигуры такого калибра среди противников президента пока нет.

И уж совершенно необходимо, чтобы лидер БНФ проявил политическую волю и сохранил единство в своей организации, даже если для этого потребуется избавиться от одного-двух бывших единомышленников. А «внутрипартийной оппозиции» неплохо бы определиться, кто является для нее врагом: Пазыняк или все-таки Лукашенко.

Александр СТАРИЕКЕВИЧ

Апрель 1994 г. В штаб-квартире Народного Фронта поздравляют Зенона Пазыняка с 50-летним юбилеем (снимок из архива СВАБОДЫ).

вал его отмены. В результате в штаб-квартире Фронта проводили чуть ли не служебное расследование, чтобы выявить и наказать того, кто сообщил об этом факте руководителю движения.

Между тем, вопрос выбора союзников является одним из ключевых и полагаться в нем исключительно на принцип «вместе и батьку бить сподручнее» не стоит. Ясно выраженная позиция всегда выгодно отличала БНФ от других оппозиционных структур, которые за обширными программами прятали собственное неумение четко сформулировать основополагающие тезисы.

Проблема, впрочем, заключается не только в теоретических установках. Как показал

Неужели до сих пор не понятно, что идеиную пропасть между Фронтом и коммунистами невозможно преодолеть? И о каком таком сотрудничестве между ними «ради благородных целей» может идти речь, когда на первой полосе газеты «Товарищ» аршинными буквами написано «За СССР»?

Присутствует здесь, между прочим, и моральный аспект, как ни смешно о нем говорить в связи с политикой. Насколько я понимаю, Юрий Ходыко вполне комфортно себя чувствует в одной упряжке с руководителями партии, которая ответственна за гибель миллионов белорусов. Думаю, что многие сторонники БНФ иначе смотрят на такое «пламенное сотрудничество». Фронт, как известно, начинал свою

деятельность с разоблачений преступлений коммунизма. Но пепел Курапат, похоже, уже не стучит в сердца некоторых активистов БНФ.

Что касается союза Фронта с другими демократическими партиями, то и здесь все далеко не однозначно. В теории идея объединения всех антипрезидентских сил может быть и хороша, но на практике это приводит к классической ситуации, описанной Крыловым в басне «Лебедь, рак и щука». Пока все со всеми все согласуют, ни времени, ни сил на конкретные дела уже не остается. Более того, такая оппозиция напоминает захудалый колхоз, члены которого работают не на результат, а за трудодни.

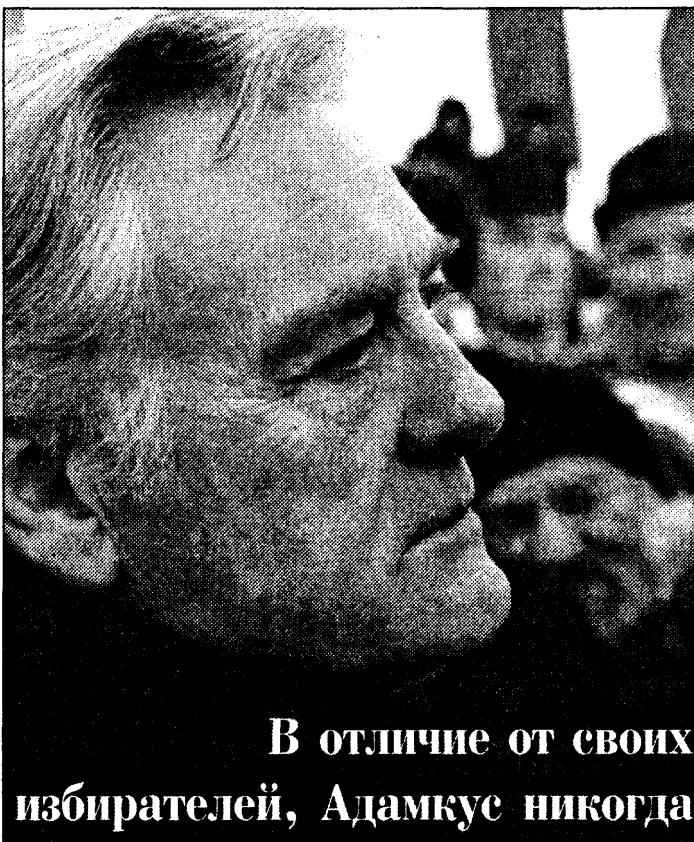
Те оппозиционные структуры,

Валдас Адамкус, 71-летний гражданин США, выигравший в январе президентские выборы в Литве, вчера был приведен к присяге и вступил в должность главы государства. За пять дней до этого он отказался от гражданства США.

Родом из «лесного братства»

Предшествующие январтской победе 27 лет Адамкус прослушал, что называется, по бюрократическому ведомству. Он прошел все ступени служебной лестницы в агентстве США по защите окружающей среды, дойдя до поста директора регионального управления, в чём попечении находилось пять штатов с населением 45 млн. человек. Чиновничья служба наложила отпечаток на этого человека. Он, кажется, всегда застегнут на все пуговицы, его мимика и жестикуляция скучны, подарка для пародии он собой не представляет.

Однако если заглянуть за эти двадцать семь лет и даже дальше — за последние 48 лет его жизни, прожитые в благополучных Соединенных Штатах, то мы увидим вчерашнего каунасского гимназиста, с оружием в руках защищавшего в годы Второй мировой войны независимость Литвы — сперва от Красной Армии, затем от гитлеровской, потом снова от Красной. Он входил в движение Сопротивления, принимал участие в издании подпольной газеты *Jaujime, Budek!* («Юность, будь на страже!»). Попал в нацистский лагерь, затем, когда немцы отступили, сражался против советской оккупации.

В отличие от своих избирателей, Адамкус никогда не жил в советской Литве

Когда в прошлом году во время предвыборного митинга в местечке Седа (северо-запад Литвы) кто-то из избирателей усомнился в том, что «американец» знает литовскую жизнь, и предположил, что Адамкус «послал» сюда Соединенные Штаты в качестве своего наместника, колониального вице-губернатора, он не стал вступать в спор. Попросил присутствующих следовать за ним, довел до какого-то там картофельного поля и рассказал, как в 1944 году их двухтысячный отряд «лесных братьев» закидывал гранатами из прорытых здесь траншей наползавшие на них советские танки.

Так что природу недавнего успеха этого человека надо, конечно, искать не столько в американской жизненной хватке, сколько в тех «сокровых-роковых», когда складывался его характер и разыгрывалась сперва общая для всех литовцев драма — потеря независимости, а затем его личная — вынужденный отъезд с родины в 1945 году. До 1949 года он жил в Германии, где учился в Мюнхенском университете. Тогда же он выиграл две золотые и одну серебряную медали на легкоатлетических состязаниях такого уникального в спортивной истории — и по понятным причинам совсем не-

известного у нас — соревнования, как Олимпийские игры по рабочих наций 1948 года.

Да и за полувековым американским периодом жизни Адамкуса, за этой удачной карьерой «бюрократа от экологии», как можно догадаться, — все те же переживания изгнанника и надежда когда-нибудь вернуться на свободную родину. 48 лет жизни в Америке — это 48 лет участия во всевозможных акциях протеста против советской оккупации Литвы, кульминацией которых стали Всемирные литовские игры, организованные Адамкусом в 1983 году. Он настолько был одержим идеей свободы своей родины, что соседи и знакомые прозвали его Мистер Литва.

Даже экологическую свою деятельность он сумел направить на благо политической. В 1972 году Адамкус вошел в американскую часть смешанной советско-американской комиссии по защите окружающей среды и проработал в ней 20 лет. Это дало ему возможность часто приезжать в СССР, почти каждый год бывать в Литве.

Нетихие американцы

После восстановления независимости он с головой ушел в политическую жизнь Литвы, ос-

таваясь, впрочем, гражданином США и живя на родине лишь наездами. В 1993 году возглавил предвыборный штаб еще одного американского литовца, Стасиса Лазорайтиса, первого представителя литовской диаспоры, претендовавшего на президентский пост. Вообще нельзя не обратить внимание на исключительную политическую активность американских литовцев на исторической родине.

Двою — отставные полковники американских BBC — занимают посты заместителей руководителей военного и пограничного ведомств республики. Еще один бывший американский полковник — главный инспектор литовской армии. У трех членов парламента — американские паспорта. В самом начале 90-х годов пресс-секретарем литовского сейма была литовка из Чикаго Рита Дапкус. Потом она из политики ушла и сейчас, кажется, держит ресторан в Вильнюсе.

Зачем Литве Валдас Адамкус?

А что выиграла Литва, проголосовав за такого президента? И почему она остановила свой выбор на нем? Почему предпочла пожилого, малоизвестного человека молодому

(44 года), энергичному Артурусу Паулаускусу, бывшему генпрокурору республики и борцу с коррупцией? В первом туре Паулаускус выиграл у Адамкуса 17 пунктов, а во втором програл.

Стоит вспомнить, что Литва на всем протяжении перестройки и послесоветского периода шла немного впереди всех. Она первой среди советских республик начала экономические реформы, первой открыто провозгласила свою политическую цель независимость, первой посадила на президентство диссидента (Ландсбергиса), первой в диссидентах разочаровалась и вернула бразды правления руководителю советской формации (Браузускусу). Теперь, призвав на царство эмигранта и «иностраница» Адамкуса, она, похоже, первой решает вовсе порвать с типом лидера — выходца из советского прошлого (неважно — диссидента или конформиста). Она делает выбор в пользу человека, вовсе не жившего при советской власти и, следовательно, не зараженного ни одной из ее бацилл. Такого человека можно сыскать только за границей.

Леонид ВЕЛЕХОВ,
«Итоги»

Хартыя-97 — пытанні і адказы

1. ШТО АЗНАЧАЕ СЛОВА «ХАРТЫЯ»?

У перакладзе з грэцкай мовы слова «хартыя» азначае «грамата, рукаісны дакумент». А распаўсюдзілася гэтае слова ў сваім пераносным значэнні — «правы», «прывілеі». Словам «хартыя» называліся некалькі сусветна вядомых дакументаў. Праз іх народы змагаліся за свае права: палітычныя, эканамічныя, сацыяльныя, грамадзянскія. І заўсёды гэтае барацьба заканчвалася перамогай.

Наайболыш вядомыя Хартыі:

Вялікая хартыя вольнасці (1215 год, Англія) — яна ўпершыню абвесьціла права і свабоды, якія не могуць абліжваць ні каралі, ні дзяржава.

Народная хартыя (1838 год, Англія) — першая праграма рабочых, якая сформулявала іхня асноўныя права і паклала пачатак сучаснаму рабочаму руху.

Хартыя-77 (1977 год, Чэхаславакія) — дэкларацыя, якая абвесьціла прынцыпы пераадолення таталітарызму і ўсталявання свабоды і справядлівасці не толькі для Чэхаславакіі, але і для ўсіх краін Усходняй Еўропы. Свае подпісы пад Хартыяй-77 паставілі калі дзве тысячы мужніх чэхаў і славакаў.

Парыжская хартыя для новай Еўропы (1990 год, прынятая Арганізацыяй па бяспецы і супрацоўніцтву ў Еўропе) — абвесьціла, што асноўныя прынцыпамі еўрапейскага развиція дэмакратіі з'яўлююцца захаванне правоў чалавека, росквіт праз эканамічную свабоду і верхавенства закона. Беларусь падпісала гэты дакумент, але сцверджана ў ім прынцып цяпер груба парушаючы ў нашай краіне.

Хартыя-97 (1997 год, Беларусь) — дакумент, які сформуляваў прынцыпы, пад якім можа падпісацца любы чалавек, для якога свабода, незалежнасць Бацькаўшчыны, права чалавека і справядлівасць з'яўляюцца безумоўнымі вартасцямі.

2. ХТО ПРЫДУМАЎ ХАРТЫЮ-97?

У тэксце Хартыі — толькі думкі і ідзі, блізкія і зразумелыя многім людзям у Беларусі. Адночы журналіст Дзмітрый Бандарэнка сказаў, што пад ідзімі годнага жыцця для кожнага чалавека, свабоды і незалежнасці Беларусі могуць падпісацца ўсе — нават тыя, хто сёння спаборнічае паміж сабою. На ідзю адгукнуліся іншыя журналісты — так з'явіўся тэкст Хартыі-97. Першымі яго падпісалі сто найбольш паважных і вядомых у Беларусі людзей. А за першыя сто дзён існавання Хартыі да іх дадаліся калі 60 тысячы чалавек па ўсёй краіне.

3. ХАРТЫЯ-97 — ГЭТА ШТО: ПАРТЫЯ, РУХ, ПРАФСАЮЗ?

Хартыя-97 — гэта дакумент, у якім сформуляваны каштоўнасці і прынцыпы, блізкія і зразумелыя кожнаму. Хартыя — гэта своеасаблівая маральнай Канстытуцыя, якую чалавек добраахвотна прызнае, пастаўішы пад ёй свой подпіс. Подпіс пад Хартыяй не азначае ўступлення ў неё партыю ці арганізацыю. Падпісаўшы, чалавек дадукаеца да тых тысячы і мільёнаў людзей, якія вераць у ідэалы добра і справядлівасці. Хартыя-97 — гэта грамадзянская ініцыятыва, рух аднадумцаў наусцярач адно аднаму. Кожны, хто падпісаў, сам для сябе вырашае — што ён асабіста можа зрабіць для таго, каб вартасці і прынцыпы Хартыі-97 сталі реальнасцю.

4. ДЗЕЛЯ ЧАГО ТРЭБА ЗБІРАЦЬ ПОДПІСЫ ПАД ХАРТЫЯЙ-97?

Кожны новы подпіс пад Хартыяй-97 сведчыць, што павялічваецца колькасць прыхільнікаў свабоднай, незалежнай Беларусі. Кожны новы под-

піс сведчыць, што нас стала больш, што мы сталі мацнейшымі, што ў Беларусі стала менш абыякавых людзей. Чым больш людзей дадукаеца да Хартыі, тым у большай бяспецы яны сябе адчуваюць. Калі ваш муж або жонка, сын або дачка падпісалі Хартыю-97, а вы за іх баіцеся — падпішыцеся самі, і вашня блізкія будуть адчуваць сябе ў большай бяспецы. Ропшэй магчымыя супраць асобыных людзей, але перад дзесяткамі і сотнямі тысячай дыктатура бяспільная. Калі Хартыю падпісаў адзін чалавек у вёсцы ці на заводзе, начальства можа на яго націснуць. Але калі подпісы пастаўілі ўсёй вёскай, усім цэхам, усім заводам — з таким калектывам любыя «вертыкальшчыкі» вымушаныя лічыцца.

5. ЯК ЗБІРАЦЬ ПОДПІСЫ ПАД ХАРТЫЯЙ-97?

Падпішыцеся самі і прапануйце сваім сябрам, сваякам, суседзям. Падпісантам Хартыі-97 лічыцца той, хто пастаўі пад ёй свой подпіс, імя і прозвішча. Можна падпісацца на купоне, выразаным з газеты, можна на бланку падпіснога ліста, можна на любым аркушы паперы, прыпісаўшы «За Хартыю-97».

Калі вы хочаце падпішыцца да збору подпісаў, можна зварнуцца да мясцовых аддзяленняў партыі і грамадскіх арганізацій, уздельнікі якіх падпісалі Хартыю-97. Збор подпісаў магчымы шляхам ахобуды кватэраў, на пікетах, мітынгах і сходах. Подпісы можна прынесці ці адправіць па пошце ў незалежнія газеты.

6. ШТО, АКРАМЯ ЗБОРУ ПОДПІСАЎ, МОЖНА ЗРАБІЦЬ У РАМКАХ ХАРТЫІ-97?

Розным чынам прапагандаваць ідзі захавання правоў чалавека, свабоды, незалежнасці Беларусі. Не быць абыякавым да прыніжэння і бедаў іншых. Сёння вы дапамаглі некаму абараніць свае права, а зутра дапамогуць вам. Хартыя-97 ужо аказвае маральную, матэрыяльную і юрыдычную дапамогу палітэнаволеным і рэпрэсіраваным. Хартыя-97 інфармую сусветную грамадсць аб сітуацыі ў Беларусі, аб парушэнні правоў чалавека, аб фарміраванні грамадзянскай супольнасці. Асноўныя прынцыпы работы Хартыі — абыяднанне ўсіх дзяяньнін. Таму асноўныя намаганні накіроўваюцца на арганізацыю супрацоўніцтва паміж рознымі дэмакратычнымі партыямі, грамадскімі арганізацыямі, прафсаюзамі.

7. ХТО І ЯК КААРДЫНУЕ РАБОТУ ХАРТЫІ-97?

За Хартыяй-97 — унёсак усіх і кожнага, хто яе падпісаў. Аўтарытэт і талент самага беларускага пісьменніка Васіля Быкова, кінерэжысёра Юрыя Хашчаўца і іншых дзеячай культуры. Салідарнасць і грамадзянская смеласць журналістаў нездзяржаных сродкаў масавай інфармацыі. Карпатлівая праца інтэлігенцыі па захаванні і развіціі беларускай мовы і культуры. Мужнасць вядомых палітыкай. Энергія і аптымізм моладзі. Мудрасць і любоў майстроў Вадзіма Лабковіча, Аляксандра Шыдлоўскага і Вадзіма Кабанчука. Стойкасць актыўістаў свабодных прафсаюзаў па абароне правоў рабочых. У Хартыі няма правадыроў. Ёсць ініцыятыўная група, у якую ўрайшлі журналісты, дзеячы культуры, палітыкі, прадстаўнікі праваабаронных арганізацый. Сёння выны добраахвотна вядуць збор подпісаў і каардынуюць работу па інфармаванні беларускай і міжнароднай грамадскасці. Створаныя рабочыя групы — па абароне правоў чалавека, па міжнародных контактах, інфармацыйны цэнтр.

8. ЯК ХАРТЫЯ-97 ДАПАМОЖА АБАРАНІЦУ НЕЗАЛЕЖНАСЦІ

Яна ўжо абараняе незалежнасць сваім існаваннем. Знешні свет, назіраваючы за тым, што адбываецца ў Беларусі, мог прыйсці да вынівовы, што беларусы хочуць жыць ва ўмовах беззаконня і прыніжэння. Што беларусы самі адмаўляюцца ад свабоды і росквіту. З'яўленне Хартыі-97 абвесьціла ў ўесь свет, што беларусы не хочуць быць пешкімі ў чужой гулі, што большасць грамадзянінай выступае за свабоду і незалежнасць. Хартыя-97 гаворыць, што ў Беларусі фарміруецца грамадзянская супольнасць — неад'емны аtryбут цывілізованай дзяржавы.

9. ШТО ХАРТЫЯ-97 МОЖА ДАЦЬ ПРАФСАЮЗАМ, ПАРТЫЯМ І ІНШЫМ ГРАМАДСКІМ СІЛАМ БЕЛАРУСІ?

Хартыя-97 — гэта агульнаграмадзянскі рух за каштоўнасці і прынцыпі, якія стаяць вышэй за партыйныя праграммы і ідэалогіі. Хартыя не дзяліць людзей на класах, нацыянальных і рэлігійных прыкметах. Хартыя належыць ўсім, хто згодны з яе ўніверсальнімі прынцыпамі. Калі праграмныя палажэнні канкрэтнай партыі, прафсаюза, грамадскай арганізацыі блізкія да матаў Хартыі-97, значыць — збор подпісаў пад яе тэкстам і папулярызацыя

Рыцары спаткаліся на Стравіленскім

«Мы падарожніаем па часе скрэзь стагоддзі», — так тлумачыць сваё хобі ўдзельнікі фестывалю рыцарскіх клубаў, што адбываўся ў Мінску 21—23 лютага.

Гаспадарамі свята былі рыцары ордэна Сэру Дракона, якія запрасілі гасцей да свайго «круглага стала» — праўда, не ў старжытны замак, а ў Мінскі палац дзяцей і моладзі, што на Стравіленскім тракце.

Рыцарскія клубы аб'ядноўваюць аматараў сярэдневечнай гісторыі і культуры. Паўтарыць подвігі і паходы легендарных ваяроў цяпер цяжка, але можна зрабіць сабе «сапраўдныя» рыцарскія даспехі, навучыцца фехтаваць, а таксама па стараца жыць па высакародных законах рыцарскага гонару.

Пахваліца сваім шыкоўнымі строямі і гучнымі рыцарскімі іменамі ды паказаць моц і спрыт на фестывалі у Мінск прыехалі прадстаўнікі клубаў з многіх гарадоў Беларусі, а таксама з Масквы, Казані, Уфы. Менестрэлі — рыцары, якія спляваюць і танчачь — парадавалі публіку сваім масацтвам, а латнікі вызначылі наймацнейшага на турніры.

Як патлумачыў карэспандэнту НАВІНАУ Магістр ордэна Сэру Дракона (у звычайнім жыцці яго завуць Дзмітрый Няцюк), «сучасныя рыцары пазбягаюць крывавых паяднікаў. Мы прыдумалі для турніру даволі складаныя правила, па якіх вызначаецца пераможцаў у спаборніцтвах рыцараў. А на сённяшні турнір запрасілі аб'ектуўных суддзяў з мінскай Уніі «Меч і Воран», якая не брала ўдзелу ў «баях», — гаворыць Д.Няцюк. Каб вызначыць найлепшага, суддзі бралі пад уяву ўмение рыцараў фехтаваць, байцоўская якасць, а таксама — гістарычную дакладнасць і якасць

Пераможца рыцарскага турніру Балін і пасля заканчэння спаборніцтва не выпускаў з рук сваю шаблю.

выканання зброй і касцома. У мінскім турніру пажадалі ўдзельнічыць чатыры дзесяткі рыцараў, і найлепшымі ўмілілі барацьбе паказаў сябе ваяр па імені Балін (гэтае рыцарскае імя носіць Уладзіслаў Хабараў з Казані). Узнагародай яму стаў урачысты ўручаны моргенштэрн — булава з шыпамі, якая калісьці служыла штурмавой зброяй.

Шкада, канешне, што перамо-

га дасталася не гаспадарам турніру. З беларускіх латнікаў вызначыўся толькі Вітэла фон Хелхавін (Канстанцын Дудараў), якому дастаўся прыз сімпатыяў гледачоў — залатыя шпоры. А зрешты, усе рыцары былі вельмі задаволены сваімі святам. У жніўні яны плануюць зноў памерацца сіламі на турніры, які пройдзе ў Мірскім замку.

Алена СУРКО

У книгарні Сапраўдная зброя князя Вітаўта

Адным з першых выданняў, што з'явіліся на беларускім рынку ў 1998 годзе, стала кнішка гродзенскага гісторыка Алеся Краўцэвіча «Вялікі князь Вітаўт». Выпусціла яе выдавецтва «Юнацтва».

Кнішка нявялікага аб'ёму і адрасаваная найперш школьнікам. Аднак аўтар не імкнуўся зрабіць займаўную казачку з біографіі вялікага князя. Гэта дзіцячая кнішка абавязка толькі на навукова абургунтаваныя факты (аўтар нават спасылаецца на кансультантагісторыкай). І пры гэтым расповядзі пра старадаўнія падзеі зусім не такі, як у сухім і нудным падручніку: зразумелая, вобразная і жывая мова, цікавыя і дынамічныя ілюстрацыі.

Дарэчы, пра ілюстрацыі. Аўтар мастацкага афармлення «Вялікага князя Вітаўта» Аляксандр Прыйбылоў сказаў карэспандэнту НАВІНАУ, што ягоныя малюнкі — гэта сама, як і тэкст Алеся Краўцэвіча — распрацоўваліся паводле адзінага прынцыпу — гістарычнай дакладнасці. «Я імкнуўся паказаць менавіта такія касцюмы, зброяю, даспехі, якія быly ў Беларусі ў XIV—XV стагоддзях, раіся з навукойцаў. Я пазбягаю стылізацыі, таму што ўпэўнены — сапраўдная гісторыя не церпіц напраўды, нават у простым пераказе для першакласнікаў».

Ганна СЕНЕШ

ОКАЗЫВАЕМ УСЛУГИ
по размотке и порезке
типоврафской бумаги
(до формата 84 включительно)

ПРОДАЕТСЯ
бумагорезательная
машина БР-70

Тел. (017) 234-70-44

АФІША

Апошні дзень зімы — 28 лютага — пройдзе пад знакам року: у клубе імя Дзяржынскага адбудзеца акустычны канцэрт гурта N.R.M. — уладальніка «Рок-карон'98». Пачатак а 19-й гадзіне, квіткі каштуюць 100 тысячаў рублёў.

А вось вясну першымі сустракаць збираюцца аматары джаза. У першы дзень сакавіка яны ладзяцца джазавую вечарыну Spring Blues («Вясення блюз») у клубе «Акварыум» (вул. Кульман, 14). Афіша абяцае сустрэчу з шэрагам джазовых калектываў Мінска і Гомеля, а таксама great jam session. Кошт квіткі — 70 тысячаў рублёў, пачатак а 19-й гадзіне.

1 сакавіка ў Палацы культуры прафсаюзаў аматараў аўтарскай песні чакае сустрэча з Аленай Казанцавай. Яе праграма называецца «Я спадзяюся, што ўсё пераменіцца». Пачатак а 19-й гадзіне, кошт квіткі — 50—90 тысячаў рублёў.

У Канцэртнай зале філармоніі ў першы дзень вясны пройдзе вечарына памяці кампазітара Ігара Паліводы, у якой возымуць удзел беларускія паэты і зоркі нашай эстрады.

2 сакавіка ў Канцэртнай зале выступіць аркестр «Маладая Беларусь». Прагучыць музыка Ф.Менделельсона, салістка — М.Яшвілі (скрыпка). 4 сакавіка тут пройдзе канцэрт Дзяржынага камернага аркестра Беларусі і вакальнага ансамбля «Камерата», якія прадставяць мінскай публіцы альтысты і кампазітара Ю.Тканава (Масква).

Зала камернай музыкі запрашае 28 лютага на канцэрт вакальнай музыкі. Спявачка Таццяна Громава (сапрана) і Уладзімір Громаў (барытон), у праграме — творы Шуберта, Брамса і Вольфа. З сакавіка ў камернай зале адбудзеца чарговы канцэрт з цыклу «Вечары царкоўнай музыкі». Выкананіць — К.Шараў (арган) і Дзяржакуны Ю.Тканава (Масква).

Тэатр імя Янкі Купалы прадстаўляе 1 сакавіка «Паўлінку», 2-га — «Ромул Вялікі», 4-га — «Ажаніца — не журыцца», 5-га — «Касцюмер». Тэатр беларускай драматургіі запрашае паглядзеца «Дзіця з Батлеем» (1 сакавіка), «Лекар паняволі» (4-га) і «Містэр Розыгрыш» (5-га). У Тэатры-студыі кінаакцёра 1 і 3 сакавіка — «Апошняя жанчына сеньёра Хуана», 4 і 5 сакавіка —

Вясна пачынаецца з джаза

камерны хор Беларусі пад кіраўніцтвам І.Мацохова.

ТЭАТРЫ

5 сакавіка ў Доме афіцэраў пройдзе спектакль «Васеніца-верблюд» Маскоўскага акадэмічнага тэатра сатыры. Гэта камедыя ў 2-х дзеянях, з 4 акцёрамі, сярод іх — народная артыстка СССР Верна Васільева. Квіткі каштуюць ад 100 да 400 тысячаў рублёў, пачатак а 19-й гадзіне.

«Каханне смешнага чалавека».

Тэатральныя калектывы «Віртуозы сцэны» запрашае на сваю імпрэзу «Сублімация кахання» ў клуб імя Дзяржынскага 1, 8, 14 і 20 сакавіка. Кошт квіткі — ад 50 да 100 тысячаў рублёў, пачатак а 19-й гадзіне.

ВЫСТАВЫ

Палац мастацтва запрашае на выставу Наталіі Рачкоўскай, якая прадстаўляе публіцы свае карціны і творы з керамікі: алмазныя вазы і шматлікія вусатыя катоў, кожны з якіх мае калі не асабістое імя, дык дакладна — адметныя характеристы. Таксама ў Палацы мастацтва праходзіць выставка, прысвечаная памяці жывапісу Барыса Уса (1929—1997).

У Нацыянальным мастацкім музеі праходзіць выставка палотнаў класіка беларускага савецкага пейзажнага жывапісу Віталя Цвіркі, а таксама працэвія «Мастакі Расіі і Беларусі пра Балгарью».

Гасцёўні імя Ул.Галубка (Трапецкае прадмесце) прадстаўляе выставу народнага мастака Беларусі Уладзіміра Стэльмашонка «Радня», экспанаты якой знамяць гладочную не толькі з творчай манерай самога мастака, але і з ягонымі шматлікімі сваякамі.

Беларускі інстытут праблем культуры (вул.Каліноўская, 12) разгарнуў экспазіцыю карцін Алеся Цыркунова. У музее беларускай скульптуры імя А.Бембелія (вул.Я.Коласа, 29а) прадстаўленыя творы Юрыя Палякова. Рэспубліканскі дом архітэктара запрашае на выставу акварэлю і архітэктурных праектаў Івана Мядведзева.

Ганна ШЫМЕЛЕВІЧ

Космическая гонка на 10 миллионов

Чтобы участвовать в конкурсе, требуется немного — уметь конструировать космические ракеты

Даймэндис надеется, что объявленный им конкурс сделает для освоения космоса то же, что сделала 70 лет назад для развития авиации премия Ортега в 25 тысяч долларов. Именно эти деньги подтолкнули тогда Чарльза Линдберга на одиночный перелет через Атлантический океан на самолете Spirit of Saint Louis в мае 1927 года. Исторический полет Линдберга открыл эру коммерческой авиации, наглядно продемонстрировав людям, что они могут путешествовать в любую точку земного шара по воздуху. То, что «Премия Икс» была тоже основана в Сент-Луисе, не является простым совпадением. Именно в этом городе Линдберг собрал необходимую сумму на свой легендарный перелет из Нью-Йорка во Францию.

Группы конструкторов, желающие принять участие в конкурсе, должны подать свои предложения в организационный комитет, в состав которого входит бывший космонавт Баз Олдрин и другие известные специалисты в области космонавтики. Комитет решает, являются ли представленные проекты достаточно научно обоснованными и

безопасными. Проекты, поданные американскими конструкторами, должны пройти экспертизу в Федерации воздухоплавания Америки, которая определит, не будут ли данные полеты представлять опасность для густонаселенных районов страны. По мнению Даймэндиса, из шестнадцати допущенных к конкурсу групп около трети имеют серьезные шансы завоевать приз. Большинство команд выставила Америка, две — Великобритания и по одной — Германия и Аргентина. «Все они выдвинули предложения, полностью основывающиеся на законах физики и механики», — считает Даймэндис. — Уже сегодня некоторые из них продвинулись довольно далеко. Однако я не думаю, что кому-нибудь удастся осуществить полет до 1 января 2000 года». Осуществление проекта обойдется каждой команде от 10 до 80 миллионов долларов. Так что заявление «Премии Икс» является скорей делом чести, чем фактором финансовой выгоды. Некоторые предложения уже привлекли из-за их очевидной опасности.

Конкурс привлек внимание

нескольких всемирно признанных специалистов в области авиации. В частности, к разработке своей версии индивидуального летательного аппарата приступил Берт Ратан, создатель самолета Voyager, совершившего беспосадочный полет вокруг земного шара. Ратан намерен часть пути преодолеть на самолете, а до 100-километровой высоты добраться на ракете. Конструктор считает, что для этого ему придется создавать очень сложный тип ракеты. По его мнению, конкурс должен помочь открыть космос для новых коммерческих возможностей и инвестиций.

«Однажды люди оглянутся назад и удивятся, почему они не сделали этого раньше. Со всеми миллиардами, затраченными за это время только в США Национальным аэрокосмическим агентством NASA, мы все должны были начать летать в космос 20 лет назад. Это будет не много опасней, чем полеты на первых самолетах», — оптимистично уверяет ветеран авиации Берт Ратан.

USA Today

Подготовил

Владимир АБАНИН

Дзеці ў сце

Настанікаў будуць баяцца

Настанікі англійскіх сярдніх школаў атрымаюць дазвол прымяняць стрыманую фізічную сілу, каб уціхамірыць ненаслухумных вучняў.

Як піша газета *Daily Telegraph*, настанікі атрымаюць права хапаць, сілай разнімаць або выводзіць з пакояў, хто пачынае бойку, зрывае ўрок ці хулігана. Аднак у распаражэнні міністэрства

адукацыі тым не менш забаранеца выкручаць дзецим руکі, тримаць іх за шию і цягніцца за валасы.

Такога дазволу дамагліся самі настанікі. Апошнім часам колькасць выпадкаў, калі

настанік збіваў вучня, моцна ўзрасла. Вымушаны «даваць сілу» настанік мог у выніку апініутца перад судом: цялесныя пакаранні ў англійскіх школах былі адмененныя каля 10 гадоў назад. Дарэчы, тады ж пачалося расфарміраванне спецыяльных школаў для «цяжкіх» дзеци.

Дзіцячае кіно не для дзеци

Пасля трагедыі, якая адбылася ў адной з школаў канадскага горада Чэтэм, некаторыя арганізацыі патрабуюць катэгорычнай забароны на паказ і продаж фільма «Адзін дома».

Дзесяцігадовы Майл Нэц загінуў ад рук сваіх жа сябрукоў. У запале гульні яны падвесілі хлопчыка за адзенне на металічнай вешалцы ў школьнім гардэробе. Дапамога прыбыла за позна, Майл памёр у шпіталі. Як лічыць следчыя, дзеці хацелі інсцэніраваць эпізод з вядомага фільма «Адзін дома»: там рабаўнікі падвесілі хлопчыка на кручок. Што ж будзе, калі дзеткам захочацца пагуляць у герояў фільма жахаў, — задаецца

пытаннем газета *Destroy News*.

Глухія дзеци курцоў

Ёсць рызыка, што ў бацькоў, якія паляць тытуны, дзеци могуць страпіць слых яшчэ ў калысцы.

Да такой высновы прыйшлі навукоўцы з універсітэта Калгары. Дадзеныя канадскіх даследчыкаў паказваюць, што ўчастак мозгу, адказны за сярдечнае вуха, аслаблены ў дзеци, бацькі якіх маюць ніктынавую залежнасць уперыяд зачатця, цяжарнасці і ў першыя месяцы жыцця дзеци. Пазней гэта можа прывесці да цяжкіх захворванняў і страты слыху. Агенцтва DPA таксама паведамляе, што даследаванне ахапіла прыкладна тысячу маленьких дзетак, якія часова ці поўнасцю страцілі слых. Большым у 75% выпадкаў хвароба была вынікам палення бацькоў.

Паводле матэрыялаў замежнай прэсы падборку падрыхтавалі Алена СУРКО і Магдалена НЕПАКАЙ

СУБОТА

7 САКАВІКА

БТ

07.00 Доброе утро, Беларусь! 08.00, 15.00 Новости. 08.20 «Дом собаки». 09.10 «Я рисую». 09.25 Здоровье. 09.50 Столица. 10.10 Сущность. 10.45 «Все нормально, мама!». 11.15 Око. 11.35 Вершина мира. 12.00 Сделано в Беларусь. 12.15 «Весна, без конца и без края...». 12.25 «Желанная любовь». Творческий вечер поэта-песенника А.Легчилова. 13.50 Четвертое измерение. 14.15 Телеспорт. 15.15 Телебом. 16.10 «Сурок». Теленовелла. 16.30 «Это моя работа?». 16.55 «Овесна, без конца и без края...». 17.05 «Элизабет Тейлор и ее мужчины». 1-я и 2-я с. 18.30 «Бенефіс». 19.20 «Женщины моего романа». Д/ф. 19.50 «Из достоверных источников». 20.10 «Карамболь». 20.40 Колыбельная. 21.00 «Панорама». 21.55 «Соль на вашей коже». Х/ф. 23.40 Третий тайм. 24.00 Белорусский хит-парад. 00.15 Телевизионный Дом кино. 00.45 Відомо-невідомо.

OPT

07.00 «Собака на сене». Х/ф. 1-я с. 08.10 «Ерапаш». 08.40 Лотто-Милион. 08.45 Слово пастыря. 09.00, 14.00, 17.05 Новости. 09.10 Домашняя библиотека. 09.30 Музикальная почта.

НЯДЗЕЛЯ

8 САКАВІКА

БТ

07.00 Доброе утро, Беларусь! 08.00, 15.00 Новости. 08.20 «Дом собаки». 09.10 «Земля кладов». Х/ф. 09.35 Мультиклуб. 10.05 Турбобрейт. 10.30 «Все нормально, мама!». 11.00 «Овесна, без конца и без края...». 11.10 «Зеркало». 11.30 Арсенал. 11.55 «Накануне будущего». 12.20 «Телек-шоу». 12.40 «Супермодель Беларусь-98». 14.10 Олимп. 14.25 «Золотые ключи». 15.20 Сельчане. 15.45 Зорная ростань. 16.20 «Валентина». Д/ф. 16.40 «Овесна, без конца и без края...». 17.00 «Элизабет Тейлор и ее мужчины». Х/ф. 3-я и 4-я с. 18.25 Теленавигатор. 18.45 «Земляки». 19.40 Колыбельная. 20.00 Резонанс. 20.50 Телебарометр. 21.05 Стадион. 21.30 «Три цвета: красный». Х/ф. 23.15 Премьера песни. 23.30 «В джазе только девушки». 23.55 «Бархатный сезон».

OPT

07.00 «Собака на сене». 2-я с. 08.10 «Ерапаш». 08.25 «Утиные истории». 08.55 Спортлото. 09.00, 14.00, 22.55 Новости. 09.10 «Непутевые заметки». 09.30 Пока все дома. 10.10 Утренняя звезда. 11.00 Армейский магазин. 11.35 Мультифильм. 11.55 «Три топо-

10.10 «Каламбур». 10.45 Смак. 11.05 Возвращение Третьяковки. 11.30 Умники и умницы. 12.20 Любимый фильм А.Пугачевой. 13.55 Программа передач. 14.20 В мире животных. 15.00 «Ерапаш». 15.25 «Том и Джерри». 17.05 Погода. 17.15 «Спрут-4». 19.10 Джен-блінмен-шоу. 19.45 Спокойной ночи, малышы! 20.00 Время. 20.55 «Красотка». Х/ф. 23.15 «Вива, Мария!». Х/ф. 01.20 Программа передач.

РОССІЯ
06.00 Утренний экспресс. 06.50 Утро крестьянин. 07.15 Прогноз погоды. 07.20 Мультифильм. 07.30 Поле зрения. 07.55 «Позвоните Кузё!». 08.25 «Кучугуры и окрестности». Д/ф. 08.50 «Угас на устах!». 09.25 Доброе утро, страна. 10.15 Сам себе режиссер. 10.45 Почта РТР. 11.10 «Женщины». Х/ф. 13.00, 19.00 Вести. 13.30 Люди и деньги. 14.00 Федорация. 15.00 «Закон и порядок». 15.50 Почта РТР. 16.00 Русский бой. 16.55 Прогноз погоды. 17.00 Совершенно секретно. 17.55 Моя семья. 19.45 «Шербургские зонтики». Х/ф. 21.25 Музикальный ринг — новое поколение. 23.05 «Цветок моей тайны». Х/ф. 00.50 Прогноз погоды.

КУЛЬТУРА
09.00 Программа передач. 09.05 «Калакари — ландшафты пустыни». Д/ф. 09.35 Фильмы «Памяти Достоев-

ского». 10.35 «Наобум». 11.05 «Девушка моей мечты». Х/ф. 12.40 «Театр одного художника». 13.00, 21.00 Новости культуры. 13.20 Хроника религиозной жизни. 13.50 Спектакль «Детство. Отчество. Юность». 14.50 «Дом у дороги». 15.00 Новости дня. Хроника человечества. 15.15 «Поэт в России больше, чем поэт». 15.40 «Сто фильмов о Москве». Д/ф. 15.55 Волшебный чёмодан. 16.10 «Вспышка». 16.30 Личное дело. 17.00 Новости. 17.05 «2003». 17.10 Блеф-клуб. 17.45 «Благство Антуана де Сент-Экзюпери...». Д/ф. 18.35 «Все, что я смогу, спою...». 19.35 Камеи П.Зальцмана. 19.40 Чудо-сказка. 19.55 Шлягеры уходящего века. 20.55 Программа передач. 21.20 Грустная мелодия веселого спектакля. 22.00 Мультифильм. 22.10 «Невестка». Х/ф. 23.00.

НТВ
07.00 «Центр нападения». Х/ф. 08.15 Мультифильм. 08.35 «Горец». 09.00 Сегодня утром. 09.10 «Чистосердечное признание». 09.30 «Пойми меня». 10.00 «Зена — королева воинов». Х/ф. 1-я с. 10.45 От «Винта!». 11.00 «Рейтинг прессы» с А.Герасимовым. 11.30 «Золотой граммофон». 11.45 «Отпуск за свой счет». Х/ф. 1-я и 2-я с. 13.55 Мультифильм. 14.30 Своя игра. 15.00 Сегодня днем. 15.15 «Нью-Йорк, Цен-

тральный парк». 16.10 «Маски-шоу». 17.00 Дог-шоу. 17.30 Герой дня без галстука. 18.00, 21.00 Сегодня вечером. 18.40 «Зимняя вишня». Х/ф. 20.15 А.Пугачева и Ф.Киркоров. «Немного о любви». 20.45 Куклы. 21.45 Намедни-73. 22.35 «Итого» с В.Шендеровичем. 22.55 «Про это». 23.35 «Ночная страж». Х/ф. 1-я с.

НТВ+
НАШЕ КІНО
09.00 «Альбом паруса». 10.30 «Воздушный извозчик». 11.45 «Чужая Белая и Рябий». 13.20 «Монолог». 14.55 «Пропавшая экспедиция». 17.00 «Золотая речка». 18.35 «Моя любовь». 19.50 «Земля Санникова». 21.20 «Будьте моим мужем». 22.45 Завтра в программе.

МИР КІНО
09.30 Сегодня в программе. 09.35 «Сысъкое агентство «Текс». 5-я с. 10.30 Календарь «Мира кино». Анна Маньини. 10.45 «Повелитель иллюзий». Д-17. 12.35 «Это происходит в семье». Д-13. 14.00 «Во имя справедливости». Д-17. 15.30 «Змеиное яйцо». Д-17. 17.30 «Истории голливудских холмов». 1-я с. 18.25 «Разоблачение». Д-17. 20.30 Календарь «Мира кино». Анна Маньини. 20.45 «Огненный дождь». Д-17. 22.45 «Чистая странница». Д-13. 00.30 «Франкенштайн свободен». Д-17.

СПОРТИВНЫЙ КАНАЛ
08.00 Новости. 08.15 Аэробика. 08.40 Уроки. 08.55 Шахматы. 09.25 Power week — неделя НХЛ. 10.15 Аэробика. 10.40 Новости. 10.55 Биатлон. 12.20 Лыжный фристайл. 12.55 Уроки. 13.10 Новости. 13.25 Биатлон. 15.00 Фигурное катание. 17.00 «Мир паруса». 17.25 Большой ринг. 18.40 Журнал ФИФА. 19.05 Новости. 19.20 Программа передач на завтра. 19.25 Баскетбол. 21.25 Футбол. Чемпионат Испании. 23.20 Новости. 23.50 Шахматы. 00.20 Журнал ФИФА.

МУЗЫКА
ДЕНЬ РУССКОЙ МУЗЫКИ
07.00, 13.00, 19.00 Прогноз погоды. 07.05, 08.00, 09.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.05, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 20.00, 23.00, 00.00 Русский час. 19.05 «Русский час» с гостем в студии. 21.00 Концерт Ф.Киркорова «Я не Рафаэль».

8-Й КАНАЛ
15.00 «Жизнь в слове». 15.30 Уроки французского. 16.00 «Шарада». Х/ф. 18.00 «Ровесник». 18.30 Коллекция 8-го канала. 19.15 Мультифильм. 19.55 Видеоботы. 20.00 «Этот чертков от». Х/ф. 21.25 Товары к празднику 8 марта. 21.30 Суперзвезды Голливуда. 21.55 Недвижимость и строительные материалы. 22.00 «Жарким летним днем». Х/ф.

На здымку: акушэрка трymае хлопчыка Mihala, які нарадзіўся нядыўна ў польскім горадзе Гданьску. Mihal — чэмпіён Еўропы.

Як можа быць немаўля чэмпіёнам? — здзівіцца вы. А рэч у тым, што Mihal важыць ажно 2 кг 530 г, і гэта рэкорд сярод дзеци, якія нарадзіліся адразу ў чатырох. Яго брацік Патрык важыць 2.130, сёстры Адрыяна — 2.160, Кlaудыя — 1.760. Такім чынам, агульная вага чатырох немаўлят — 8 кг 580 г. Эта першыя роды іхнія 36-гадовай маці Iвоні.

Або кар'ера — або дзеци

Калі жанчына прамерна руплівая ў працы, гэта дапамагае кар'еры, але можа перашкодзіць нараджэнні дзеци.

Пра такое адкрыццё вучоных Тайландскага юніверсітэта паведамляе агенцтва Reuter. У жанчын, якія працуе ў праце, больш за 71 гадзіну ў тыдзені, здольнасць зачатця дзеци значна ніжэйшая, чым у іхніх менш працаўных калегаў. Гэты феномен не залежыць ні ад сексуальнай актыўнасці, ні ад узросту. Пакуль невядома, як упłyваюць на здольнасць мець патомства розныя прафесіі. Верагодна, ёсць спецыяльнасці, супрацьпаказаныя жанчынам, якія хочуць мець дзеци.

1 сакавіка

1581. Быў утвораны Гаёўскі літоўскі трывалы — найвышэйшы судовы апеляцыйны орган у Вялікім Княстве Літоўскім.

1708. У Маскве быўна нараджаваная першая кніга новым «грамадзянскім» шрыфтом, які стварыў бывалася Ілья Капіевіч.

1933. Паміж таленавітымі заходнебеларускімі пазах, пеклакадычы, публіцыст Уладзімір Жылка.